

ОРХОН АЙМГИЙН СОНГУУЛИЙН
ХОРООНД

**ОРХОН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

61033 Орхон аймаг, Баян-Өндөр сум,
Урт булаг баг, Ханддоржийн
гудамж, Утас/Факс: 70359826
Цахим шуудан: orkhon@audit.gov.mn

2024.07.31 № 241
танай _____-ны № _____-т

Дүгнэлт хүргүүлэх тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5.4-т заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд 2024 оны Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох Иргэний Зориг Ногоон намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцоо, судалгааг гарган хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817 - 1 : 2020 Төрийн аудит, Тулгуур зарчим, MNS 6817 – 6 : 2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудитын зарчим, MNS 6817 – 8 : 2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, Улсын Их Хурлаас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2024 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2025-2026 оны төсвийн төсөөллийн тухай

хууль, холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

Дүгнэлт

Иргэний Зориг Ногоон намын Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсэг, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Намын мөрийн хөтөлбөр ¹..... хуудсыг хавсаргав.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРМАНДАХ

ИРГЭНИЙ ЗОРИГ НОГООН НАМ

**АЙМАГ, СУМЫН ИТХ-ЫН СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
ОРХОН АЙМГИЙН ИРГЭНИЙ ЗОРИГ НОГООН НАМЫН
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР**

Орхон аймгийн Орон нутгийн сонгуульд Иргэний Зориг Ногоон Намаас оролцох мөрийн хөтөлбөр

Оршил

“Иргэний Зориг Ногоон Нам” нь Орхон Уул аймгийн тогтвортой хөгжил, байгаль орчныг хамгаалах, нийт иргэдийн сайн сайхан амьдралын төлөө зүтгэж байна. Манай мөрийн хөтөлбөр нь манай аймагт тулгарч буй өвөрмөц сорилт, боломжуудыг шийдвэрлэхэд чиглэсэн цогц төлөвлөгөө юм. Ногоон санаачилга, нийгмийн тэгш байдал, эдийн засгийн өсөлтийг чухалчилснаар бид бүгдэд эрч хүчтэй, тогтвортой ирээдүйг бий болгохыг зорьж байна.

1-р бүлэг: Эдийн засгийн тогтвортой хөгжил

1.1 Ногоон бизнесийг дэмжих

1.1.1. Байгальд ээлтэй бизнесийг бий болгох, хөгжүүлэхийг дэмжинэ.

1.1.2 Ногоон технологийн гарааны бизнес эрхлэгчид болон тогтвортой үйлдвэрлэлд татварын хөнгөлөлт, буцалтгүй тусламж үзүүлнэ.

1.2 Газар тариалан, мал аж ахуйг хөгжүүлэх

1.2.1 Бүтээмж, хөрсний эрүүл мэндийг нэмэгдүүлэхийн тулд тариаланчдыг тогтвортой газар тариалан эрхлэхэд нь дэмжлэг үзүүлнэ.

1.2.2 Нүүрстөрөгчийн ул мөрийг бууруулах, хүнсний аюулгүй байдлыг сайжруулах зорилгоор органик газар тариалан, орон нутгийн хүнсний зах зээлийг дэмжинэ.

1.3 Ажлын байр бий болгох, ур чадварыг хөгжүүлэх

1.3.1 Ногоон ажлын байр, сэргээгдэх эрчим хүчний технологид чиглэсэн сургалтын хөтөлбөрүүдийг эхлүүлнэ.

1.3.2. Байгаль орчны тогтвортой байдлыг дэмжих ажлын байрыг бий болгохын тулд үйлдвэрүүдтэй түншлэх.

2-р бүлэг: Байгаль орчныг хамгаалах, хамгаалах

2.1 Ой, ан амьтныг хамгаалах

2.1.1 Хууль бус мод бэлтгэл, хулгайн агнуурын эсрэг зохицуулалтыг чангатгах.

2.1.2 Олон нийтийн оролцоотойгоор ойжуулах төсөл, байгаль хамгаалах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

2.2 Цэвэр усны санаачилгууд

2.2.1 Бүх ард иргэдийг цэвэр, аюулгүй ундны усаар хангана.

2.2.2 Усны эх үүсвэрийг хамгаалахын тулд ус хэмнэх арга хэмжээ, бохирдлыг бууруулах стратегийг хэрэгжүүлнэ.

2.3 Хог хаягдлын менежмент ба дахин боловсруулалт

2.3.1 Аймгийн хэмжээнд дахин боловсруулах, хог хаягдлын менежментийн цогц хөтөлбөрийг бий болгоно.

2.3.2 Сургууль, аж ахуйн нэгж, төрийн байгууллагуудад хог хаягдалгүй санаачилгыг дэмжинэ.

Гуравдугаар бүлэг: Эрүүл мэнд, нийгмийн сайн сайхан байдал

3.1 Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг сайжруулах

3.1.1 Чанартай эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хүртээмжийг ялангуяа хөдөө орон нутаг, алслагдсан бүс нутагт өргөжүүлнэ.

3.1.2 Нийгмийн эрүүл мэндийг сайжруулахад чиглэсэн эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, эрүүл мэндийн хөтөлбөрийг сурталчлах.

3.2 Боловсрол ба залуучуудын оролцоо

3.2.1 Бүх насны оюутнуудад зориулсан сургалтын материаллаг бааз, нөөц, хөтөлбөрийг сайжруулах.

3.2.2 Байгаль орчныг хамгаалах, нийгэмд тустай төсөл хөтөлбөрүүдэд залуучуудын оролцоог дэмжинэ.

3.3 Нийгмийн тэгш байдал ба оролцоо

3.3.1 Гарал үүсэл харгалзахгүйгээр иргэн бүрт тэгш боломж олгохыг дэмжинэ.

3.3.2 Манай нийгэмлэгийн эмзэг, галаурхагдсан бүлгүүдийн хэрэгцээг хангах хөтөлбөрүүдийг дэмжих.

Дөрөвдүгээр бүлэг: Дэд бүтэц, хот байгуулалт

4.1 Тогтвортой хот төлөвлөлт

4.1.1 Амралт, зугаалга, олон нийтийн үйл ажиллагаанд зориулан хотын ногоон байгууламж, цэцэрлэгт хүрээлэнг хөгжүүлнэ.

4.1.2 Эрчим хүчний хэмнэлттэй барилгын туршлага, нийтийн дэд бүтцэд сэргээгдэх эрчим хүчийг ашиглахыг дэмжинэ.

4.2 Тээвэрлэлт ба хөдөлгөөн

4.2.1 Замын түгжрэл, орчны бохирдлыг бууруулах нийтийн тээврийн тогтолцоог сайжруулна.

4.2.2 Тогтвортой хөдөлгөөнийг дэмжихийн тулд унадаг дугуй, явган хүнд ээлтэй зам ашиглахыг дэмжинэ.

4.3 Дижитал хувиргалт

4.3.1 Алсын зайн ажил, боловсрол, цахим засаглалыг дэмжих дижитал дэд бүтцийг сайжруулна.

4.3.2 Дижитал бичиг үсгийг сурталчлах, бүх оршин суугчдад технологийн хүртээмжийг хангах.

5-р бүлэг: Засаглал ба олон нийтийн оролцоо

5.1 Ил тод, хариуцлагатай засаглал

5.1.1. Нутгийн удирдлагын үйл ажиллагаа, шийдвэр гаргах үйл явцад ил тод, хариуцлагатай байдлыг хангана.

5.1.2 Бодлого боловсруулах, засаглалд олон нийтийн оролцоог дэмжих, олон нийтийн хэлэлцүүлгийг тогтмол явуулах.

5.2 Орон нутгийн институцийг бэхжүүлэх

5.2.1 Олон нийтийн хэрэгцээ, тулгамдсан асуудлыг үр дүнтэй шийдвэрлэх орон нутгийн байгууллагуудын чадавхийг нэмэгдүүлнэ.

5.2.2 Тогтвортой хөгжлийг дэмжихийн тулд төр, хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн түншлэлийг дэмжинэ.

5.3 Иргэний боловсрол ба оролцоо

5.3.1. Иргэдийг ардчиллын үйл явцад идэвхтэй оролцох боломжийг олгох иргэний боловсролыг дэмжинэ.

5.3.2 Хүчтэй, идэвхтэй иргэдийг төлөвшүүлэхийн тулд сайн дурын үйл ажиллагаа, олон нийтийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.

Дүгнэлт

Иргэний Зориг Ногоон Нам нь Орхон уул аймгийн тогтвортой, эрх тэгш, чинээлэг ирээдүйг бий болгохын төлөө тууштай ажиллах болно. Манай хөтөлбөр нь нийгэмд тулгамдаж буй тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэхийн зэрэгцээ ногоон хөгжил, нийгмийн сайн сайхан байдлыг дэмжих зорилготой юм. Бид бүх оршин суугчдыг энэхүү номлолд бидэнтэй нэгдэж, маргаашийн сайн сайхны төлөө шинэчлэл хийх зоригтой байхыг урьж байна. Бид хамтдаа Орхон уул аймгийг тогтвортой амьдрах, иргэдээ чадавхжуулах үлгэр жишээ болгож чадна.

